

Lähetysneuvos
Johanna Salovaara-Dean

3.6.2024
Luonnos

VALTIONEUVOSTON ASETUS VIENTIVALVONTANEUVOTTELUKUNNASTA

Pääasiallinen sisältö

Valtioneuvoston asetuksella ehdotetaan annettavan kaksikäyttötuotteiden vientivalvonnasta annettua lakia (/) täydentäviä säännöksiä vientivalvontaneuvottelukunnan tehtävistä, kokoonpanosta ja asettamisesta. Asetuksen sääntely vastaisi pääosin voimassa olevaa valtioneuvoston asetusta vientivalvontaneuvottelukunnasta (297/2011).

1 Asian tausta ja asetuksenantovaltuudet

Asetusehdotus liittyy hallituksen esitykseen eduskunnalle laeiksi kaksikäyttötuotteiden vientivalvonnasta ja rikoslain 46 luvun 1 ja 12 §:n muuttamisesta joka sisältää myös tämän asetuksen antamisen kannalta välttämättömän asetuksenantovaltuuden. Uudella lailla kumotaan voimassa oleva kaksikäyttötuotteiden vientivalvonnasta annettu laki (562/1996) ja samalla kumoutuu myös kyseisen lain nojalla annettu asetus vientivalvontaneuvottelukunnasta (297/2011). Tämän vuoksi uuden lain voimaan tullessa on tarpeen antaa uusi valtioneuvoston asetus vientivalvontaneuvottelukunnasta.

Uuden kaksikäyttötuotteiden vientivalvonnasta annetun lain 20 §:n 1 momentin mukaan ulkoministeriön yhteydessä toimii valtioneuvoston asettama vientivalvontaneuvottelukunta. Vientivalvontaneuvottelukunnan tehtävänä on edistää kaksikäyttötuotteiden vientivalvontaan liittyvää viranomaisyhteistyötä ja yhteyksiä elinkeinoelämän kanssa. Pykälän 2 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä vientivalvontaneuvottelukunnan tehtävistä, kokoonpanosta ja asettamisesta.

2 Asian valmistelu

Asetusehdotus on valmisteltu virkatyönä ulkoministeriössä. Asetuksen valmistelu aloitettiin kaksikäyttötuotteiden vientivalvonnasta annetun lain uudistuksen valmistelun yhteydessä ja valtioneuvoston asetuksen luonnos oli lakiuudistusta koskeneen hallituksen esityksen liitteenä. Hallituksen esityksen luonnoksesta, jonka liitteenä oli myös asetusluonnos, järjestettiin lausuntokierros 10.11.-22.12.2023 ja vientivalvontaneuvottelukuntaa koskevaa osuutta kommentointiin jo siinä vaiheessa. Hallituksen esityksestä järjestetyn lausuntokierroksen materiaali löytyy valtioneuvoston yhteisiltä hankesivuilta osoitteesta valtioneuvosto.fi/hankkeet tunnuksella UM008:00/2019.

Valtioneuvoston asetuksen luonnoksesta järjestettiin erillinen lausuntokierros xx.xx.20xx-xx.xx.20xx. Lausuntokierroksen materiaali löytyy valtioneuvoston yhteisiltä hankesivuilta osoitteesta valtioneuvosto.fi/hankkeet tunnuksella UM007:00/2024. Lausuntopyyntöön pyydettiin vastauksia lausuntopalvelu.fi-palvelun kautta ja lausuntopyyntö toimitettiin ... Myös jakelun ulkopuolisten tahojen oli mahdollista antaa lausunto asiassa lausuntopalvelu.fi-palvelun kautta. Lisäksi valtioneuvoston asetuksen luonnosta on käsitelty vientivalvontaneuvottelukunnan kokouksessa.

3 Nykytila ja keskeiset ehdotukset

Kaksikäyttötuotteiden vientivalvonnasta annetussa laissa oleva säännös vientivalvontaneuvottelukunnasta muuttuu uuden lain voimaan tullessa suhteessa kumottavan lain vientivalvontaneuvottelukuntaa koskevaan säännökseen. Voimassa olevan säännöksen mukaan periaatteellisesti merkittävien vientivalvonta-asioiden valmistelua varten on valtioneuvoston asettama vientivalvontaneuvottelukunta. Uudessa säännöksessä tämä ei sisälly neuvottelukunnan toimiin, vaan neuvottelukunnan tehtävänä on uuden säännöksen mukaan edistää vientivalvontaan liittyvää yhteistyötä. Lain perussäännöksen muutoksen johdosta myös valtioneuvoston asetuksen säätelyyn on tarpeen ehdottaa eräitä muutoksia. Pääosin valtioneuvoston asetuksen säätely vastaisi kuitenkin sisällöltään voimassa olevaa valtioneuvoston asetusta vientivalvontaneuvottelukunnasta.

Asetuksen säätely vientivalvontaneuvottelukunnan tehtävistä säilyisi pääosin nykytilaa vastaavana ja tehtävinä mainittaisiin vientivalvontaan liittyvän viranomaisyhteistyön ja elinkeinoelämän yhteyksien edistäminen sekä vientivalvonnan kehittämiseen osallistuminen. Sen sijaan voimassa olevassa asetuksessa mainittu lausuntojen antaminen lupaviranomaisille merkittävistä vientivalvontaan liittyvistä asioista ei sisältyisi uuden asetuksen mukaisiin neuvottelukunnan tehtäviin. Lupaviranomainen hoitaa tehtävänsä itsenäisesti, eikä vientivalvontaneuvottelukunnan tehtäviin kuulu osallistua yksittäisten lupa-asioiden käsittelyyn. Keskeisiä vientivalvonta-asioita tullaan edelleen käsittelemään neuvottelukunnan kokouksissa ja kuulemaan sen jäseniä. Ottaen huomioon, että neuvottelukunta pääsääntöisesti kokoontui kerran vuodessa ei lausuntomenettelyä pidetty tarkoituksenmukaisena. Tarkoituksena on myös tulevaisuudessa tehostaa työryhmien toimintaa, jotta yhteyksiä voitaisiin laajentaa ja syventää eri kaksikäyttötuotteiden toimijoiden kanssa. Vientivalvontaneuvottelukunta ei käytä myöskään perustuslain 119§:n 2 momentin mukaista julkista valtaa. Täten sen tehtävistä voidaan säätää asetuksella.

Neuvottelukunnan kokoonpanoa ja asettamista koskeva säätely säilyisi pääosin nykytilaa vastaavana. Jatkossakin asetuksen mukaan valtioneuvosto määräisi vientivalvontaneuvottelukunnan puheenjohtajan, varapuheenjohtajan ja muut jäsenet sekä näiden henkilökohtaisen varajäsenet viideksi vuodeksi kerrallaan. Asetuksen mukaan jatkossakin neuvottelukunnassa tulisi olla edustettuna ulkoministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö, puolustusministeriö, liikenne- ja viestintäministeriö, suojelupoliisi, Poliisihallitus, Tulli, sekä elinkeinoelämä. Uutena asiana ehdotetaan, että asetuksen mukaan neuvottelukunnassa tulisi olla edustettuna myös Puolustusvoimat. Edellä mainitut viranomaiset ovat keskeisimmät vientivalvontaan liittyvistä asioista vastaavat viranomaiset Suomessa. Viranomaisten lisäksi neuvottelukunnassa tulisi olla mukana elinkeinoelämän edustus. Nykytilaa vastaisivat myös säännökset siitä, että neuvottelukunta voi perustaa asioiden valmistelua varten työryhmiä, joihin voidaan kutsua asiantuntijoita sekä siitä, että neuvottelukunta voi ottaa sihteereitä. Työryhmät mahdollistavat laajan ja joustavan yhteydenpidon viranomaistahojen välillä ja eri sidosryhmien kanssa. Uutena asiana asetuksessa ehdotetaan säädettävän, että neuvottelukunta voisi tarvittaessa käyttää asiantuntijoita. Voimassa olevan asetuksen mukaan asiantuntijoita voidaan kutsua vain neuvottelukunnan perustamiin työryhmiin, mutta olisi perusteltua, että neuvottelukunta voisi tarvittaessa käyttää asiantuntijoita myös muissa tehtävissä esimerkiksi neuvottelukunnan kokouksissa.

Tässä yhteydessä esitetään muutosta menettelyyn, jota noudatettaisiin silloin, kun neuvottelukunnan jäsen tai varajäsen eroaa kesken toimikauden. Voimassa olevan asetuksen mukaan tällaisessa tilanteessa valtioneuvosto määrää hänen tilalleen uuden jäsenen tai varajäsenen jäljellä olevaksi toimikaudeksi. Tässä yhteydessä esitetään, että toimivalta nimetä jäsen tai varajäsen eronneen tilalle olisi ulkoministeriöllä.

Yksittäisten jäsenmuutosten osalta ei pidetä tarpeellisena, että asiasta päättäisi valtioneuvosto. Prosessi on raskas ja saattaa henkilövaihdosten yleisyydestä johtuen toistua usein neuvottelukunnan toimikauden aikana. Yksittäisten jäsenmuutosten osalta riittävää olisi, että päätöksen jäsenmuutoksista tekisi jatkossa ulkoministeriö osallistujatahon ehdotuksesta.

4 Pääasialliset vaikutukset

Vaikutukset keskittyvät kaksikäyttötuotteiden vientivalvontaan liittyvän yhteistyön syventämiseen viranomaistahojen välillä ja yksityisen sektorin toimijoiden kanssa. Asetuksella ei arvioida olevan merkittäviä taloudellisia tai muita vaikutuksia.

5 Lausuntopalaute

Lausuntoja annettiin yhteensä ...

Yhteenvedona annetuista lausunnoista voi todeta, että ... Lausuntopalautteen perusteella ...

6 Laintarkastus

Asetusehdotusta ehdotetaan tarkistettavaksi oikeusministeriön lainvalmisteluosaston laintarkastusyksikössä.

7 Voimaantulo

Valtioneuvoston asetuksen ehdotetaan tulevan voimaan samaan aikaan kaksikäyttötuotteiden vientivalvonnasta annetun lain kanssa.

Kaksikäyttötuotteiden vientivalvonnasta annetun lain voimaantuloa koskevan 24 §:n mukaan lain voimaan tullessa toimiva vientivalvontaneuvottelukunta jatkaa toimikautensa loppuun. Neuvottelukunnan toimikausi päättyy 30.6.2028.

Esitys

Esitetään, että valtioneuvosto antaa asetuksen vientivalvontaneuvottelukunnasta.